

MÜVERRİH

ULUSLARARASI TARİH ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Muverrih - International Journal of Historical Researches

Cilt 2 / Sayı 1 (Haziran 2025)
Volume 2 / Issue 1 (June 2025)

MÜVERRİH: ULUSLARARASI TARİH ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

ISSN: 3023-4743

Cilt/Vol. 2 Sayı/Issue 1 – Haziran / June 2025

Sahibi/Owner

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü adına
Prof. Dr. Abdulkadir GÜL

Editör / Editor-In-Chief

Assist. Prof. Dr. / Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDDEĞER

Editör Yardımcısı / Associate Editor

Res. Asst. / Arş. Gör. İbrahim Kurtcebe AKKUŞ

Çalışmaların bütün sorumluluğu yazarlarına aittir.

The author of the article published in this journal is duly responsible for its content

İletişim Bilgileri/Contact Details

muverrih@erzincan.edu.tr

Adres/Address: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Binası, Kat: 2,
Yalnızbağ Yerleşkesi - ERZİNCAN

Tel.: +90 (0446) 224 30 32

Fax: (0446) 224 30 16

ERZİNCAN

Müverrih: Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, Tarih bilimine özgü bir yayın olması sebebiyle alana özgü makale, arşiv belgesi, derleme, çeviri, kitap tanıtımı, sempozyum, çalıştay, toplantı sonucu ve haberleri yayımlar. Yayın dili olarak Türkçe ve İngilizce çalışmalar yayınlanan ve yılda 2 defa (Haziran-Aralık) yayın yapacak olan dergi, Tarih alanında yapılmış bilimsel çalışmaların bilim dünyasına kazandırma hedefleyen çift kör hakemli ve açık erişimli bir dergidir.

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Abdulkadir GÜL – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Kenan İNAN – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim ÜNGÖR – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Süha KONUK – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Abdulkadir ÖZCAN – Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Prof. Dr. Abdullah KAYA – Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Abdyrakhmanov TOLOBEK - Kırgız Milli Üniversitesi, (Kırgızistan/Bişkek)
Prof. Dr. Adnan ÇEVİK – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL – Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Alparslan CEYLAN – Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi – (Kırgızistan)
Prof. Dr. Asankanov ABLABEK - Felsefe, Siyaset Bilimi ve Din Bilimi Enstitüsü (Kırgızistan/Almata)
Prof. Dr. Assylbek IZBAIROV- Nur-Mubarak Üniversitesi –(Almati/Kazakistan)
Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Claudia RÖMER – Universität Wien (Avusturya)
Prof. Dr. Dariusz KOŁODZIEJCZYK – Uniwersytet Warszawski (Polonya)
Prof. Dr. Ersin GÜLSOY – Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Faruk BİLİCİ – INALCO Paris
Prof. Dr. Feridun Mustafa EMECEN – 29 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Gökhan ÇETİNSAYA
Prof. Dr. Gulmira SULTANGALIEVA- Al-Farabi Üniversitesi –(Almati/Kazakistan)
Prof. Dr. Haşim KARPUZ -
Prof. Dr. İbrahim Ethem ATNUR – Milli Savunma Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. İdris BOSTAN – İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İlhan ŞAHİN – 29 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. İlyas TOPSAKAL – İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU – Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Koichumanova CHOLPON – Kırgız Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi (Kazakistan/Bişkek)
Prof. Dr. Mehmet ALPARGÜ – Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ – İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ÖZ – Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet TEZCAN - Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Michael URSINUS – Universität Heidelberg (Almanya)
Prof. Dr. Nedim İPEK – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Saadettin Yağmur GÖMEÇ – Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Salim GÖKÇEN – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Tadashi SUZUKİ – (Japonya)
Prof. Dr. Tursynkhan KAİYRKEN - L.N.Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi, (Astana/ Kazakistan)
Prof. Dr. Uğur ÜÇÜNCÜ – Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Üçler BULDUK – Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ümit KILIÇ – Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Zekeriya KURŞUN – Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Prof. Dr. Zibagul ILYASSOVA - L.N.Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi, (Kazakistan/Astana)
Doç. Dr. Djumaniyazova FERUZA – Özbekistan Bilimler Akademisi, (Özbekistan)
Doç. Dr. Firuza DJUMANİYAZOVA - Şarkiyat Enstitüsü – (Özbekistan)
Ekrem ČAUŠEVIĆ - University of Zagreb (Hırvatistan)
Associat Professor Namig MAMMADOV - Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi (Azerbaycan/Bakü)
Battulga TZEND - Mogolistan Devlet Üniversitesi, Moğolistan

Mizanpaj Editörü:

Res. Asst. / Arş. Gör. İbrahim Kurtcebe AKKUŞ

YAZIM KURALLARI / WRITING RULES

Müverrih'e gönderilecek makalelerde, yazarların aşağıda belirtilen ilke ve kurallara uymaları gerekmektedir. Belirtilen ilke ve kurallara uygun olarak hazırlanmayan makaleler değerlendirme sürecine alınmayabilir ya da bu sürecin herhangi bir aşamasında değerlendirme dışında bırakılabilir.

Metni düzenlerken örnek metin şablonunu kullanınız. Örnek metin şablonu için [tıklayınız](#).

1. Sayfa düzeni ve mizanpaj:

Makaleler "Office Word" programında A4 boyutlarında hazırlanmalıdır. Sayfa kenar boşlukları her yönden 3 cm olmalıdır. Araştırma makalelerin uzunluğu en az 5.000 en fazla 9.000 kelime ile sınırlı olup, toplam sayfa sayısının 25'i geçmemesi gerekmektedir.

a. Makale Kapak Sayfası:

Türkçe Başlık, 12 punto Garamond olarak için Tamamı Büyük, Ortalı ve Kalın (Bold) formatta; İngilizce başlık 11 Punto Baş Harfleri Büyük ve Ortalı olacak şekilde yazılmalı. Yazarın ad ve soyadı Garamond, 11 punto olarak makale başlığının altında ortalı bir şekilde belirtilmeli. Yazarın unvanı, çalıştığı kurum bilgisi, e-posta adresi ORCID numarası 10 punto, Garamond yazı tipinde italik olacak şekilde yazar adının altına, ortalanmış şekilde yazılmalı.

b. Özet ve Abstract:

Yazar bilgilerinin altından 1 satır boşluk bırakılarak 200-350 kelimelik Türkçe ve İngilizce özet yazılmalı. Özet ve Abstract 10 punto, Garamond yazı tipinde ve tek satır aralığında iki yana yaslı yazılmalı. Türkçe ve İngilizce en az 4 en fazla 6 tane olmak üzere anahtar kelime eklenmeli. Anahtar kelimeler 10 punto ve Garamond yazı tipinde italik yazılmalıdır.

c. Ana metin:

Microsoft Word programında iki yana yaslı Garamond yazı stilinde, 11 punto ve 1,15 satır aralığında yazılmalıdır. Paragraf başlarında 0,5 cm girinti olmalı. Paragraflar arası 3 nk (öncesi ve sonrası için) boşluk olmalı.

40 kelimeden fazla olan alıntılar sağdan ve soldan 1'er cm olacak şekilde ortalanmalı ve 10 punto olarak italik yazılmalıdır

d. Başlıklar:

Makalede ana başlıklar 11 punto, bold (Kalın) ve tamamı büyük; Alt başlıklar 11 punto kalın ve sola yaslı, olarak 1., 1.1., 1.1.1., 1.1.2., 1.1.2.1. gibi ondalıklı şekilde numaralandırılmalıdır. Ana başlıkların bütün harfleri büyük yazılmalı, alt başlıkların ise sadece baş harfleri büyük yazılmalıdır. Başlıklardan önce 1 satır boşluk bırakılmalı, başlık sonrasında ise boşluk bırakılmamalıdır.

e. Makale içindeki tüm tablo, şekil ve grafikler:

Metnin uygun yerlerinde ardışık olarak numaralandırılmış bir şekilde, sayfaya ortalı olarak gösterilmelidir. Her tablo, şekil veya grafiğe bir başlık verilmelidir. Başlık; tablo, şekil veya grafiğin üstünde, sayfaya ortalı, yalnızca kelimelerin baş harfleri büyük olacak şekilde ve 9 punto olarak yer almalıdır. Tablo, şekil ve grafik içindeki metin 9 punto aralığında olmalıdır. Tablo, şekil veya grafikler kolaylıkla okunacak biçimde olmalı ve yukarıda verilen sayfa yapısına (sayfa marjlarını aşmayacak şekilde) uygun olmalıdır.

2. Dipnot, alıntı, referans sistemi:

Sadece dipnot usulü ile kaynak gösterimi kabul edilmekte olup, dipnot ve kaynakçada İSNAD 2. Edisyon (Dipnotlu) <https://www.isnadsistemi.org/guide/isnad2/> kurallarına göre kaynak gösterilecektir.

Dipnot yazımı 9 punto, garamond yazı tipinde ve tek satır aralıklı olup, asılı 0,25 cm girintili olmalıdır.

Makalede kullanılan her türlü kaynak, kaynakça bölümünde yer almalıdır. Kullanılan kaynaklar nitelik (tez, kitap, makale, rapor vb.) ayrımı yapılmaksızın yazar soyadına göre alfabetik olarak sıraya konulmalıdır. Aynı yazarın eserleri "en yeni tarihli" olandan başlanarak kaynakçaya yerleştirilmelidir. Kaynakça 10 punto ve Garamond yazı tipinde yazılmalı ve Kaynakça girintisi (Asılı – 1 cm) olarak ayarlanmalıdır.

3. Benzerlik Oranı:

Tüm makaleler yayın etiğini ihlallerini engellemek amacıyla intihal taramasından geçirilir. Benzerlik oranı %15'i geçmemelidir. Benzerlik oranını düşürmek amacıyla uygunsuz yöntemler tespit edilen makaleler bir daha kabul edilmemek üzere reddedilecektir. Makale sisteme yüklenirken benzerlik oranı raporu da yüklenmelidir.

SUNUŞ / INTRODUCTION

Değerli Okuyucularımız,

Tarih bilimine katkı sunmak amacıyla yayın hayatına başlayan *Müverrih: Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, ikinci sayısını siz değerli okuyucularımıza sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Dergimiz, özgün akademik çalışmaları bir araya getirerek alanında nitelikli bir kaynak olmayı hedeflemektedir.

Bu sayımızda üç özgün makaleye yer verilmiştir. İlk olarak, Marwa Abdalla Mohamed ELZUBER tarafından kaleme alınan “18. Yüzyılda Mısır ve Hicaz Arasındaki Ticari İlişkilerin Gelişmesinde Haccın Rolü” başlıklı makalede, hac ibadetinin sadece dini değil, aynı zamanda iktisadi boyutları da ele alınarak Mısır-Hicaz hattındaki ticari hareketliliğe etkisi analiz edilmiştir.

İkinci makalemiz, Prof. Dr. Abdulkadir Gül ve Alınza Boya imzasını taşıyan “İmparatorluktan Cumhuriyete Rusya Türkü Aydınları: Diaspora Teorisi Bağlamında İnceleme” başlığını taşımaktadır. Bu çalışmada, Yusuf Akçura’dan Gaspıralı İsmail’e kadar pek çok aydının Osmanlı ve Cumhuriyet modernleşmesine katkıları diaspora teorisi çerçevesinde ele alınmakta; tarih ve fikir dünyamızda bıraktıkları izler ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir.

Üçüncü makale ise Yeliz Aydın tarafından hazırlanmış olan “Gazneli Sultân Mahmûd’un Abbâsî Halîfesi el-Kâdir Billâh ile Mektuplaşması ve Bağdâd’ı Yıkma Tehdidi” başlığını taşımaktadır. Bu yazıda, Gazneli-Abbâsî ilişkileri diplomatik yazışmalar bağlamında ele alınarak, dönemin siyasi gerilimleri ve güç dengeleri tarihî kayıtlar ışığında değerlendirilmiştir.

Dergimizin gelişiminde değerli katkılarınız ve destekleriniz bizler için büyük önem taşımaktadır. *Müverrih*’in, her geçen gün zenginleşerek tarih camiasında saygın bir yere ulaşmasını temenni ediyoruz.

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle...

Editör Kurulu

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Araştırma Makaleler / Research Articles

- **Marwa Abdalla Mohamed ELZUBER;** **1-20**
- 18. Yüzyılda Mısır ve Hicaz Arasındaki Ticari İlişkilerin Gelişmesinde Haccın Rolü**
The Role Of Hajj In The Development Of Trade Relations Between Egypt And The Hejaz In The 18th Century
- **Abdulkadir GÜL & Alırıza BOYA;** **21-38**
- İmparatorluktan Cumhuriyete Rusya Türkü Aydınları: Diaspora Teorisi Bağlamında İnceleme**
Russian Turkic Intellectuals from Empire to Republic: A Study in the Context of Diaspora Theory
- **Yeliz AYDIN;** **39-60**
- Gazneli Sultân Mahmûd'un Abbâsî Halîfesi El-Kâdir Billâh ile Mektuplaşması ve Bağdâd'ı Yıkma Tehdidi**
Ghaznavid Sultân Mahmûd's Correspondence with the Abbâsîd Caliph al-Qâdir Billâh and Threat to Destroy Baghdâd